

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Sžp/11/2013
Identifikačné číslo spisu:	8010200471
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Baricová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:8010200471.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa „Bývalých urbárníkov Humenné“, so sídlom v Humennom, Štefánikova 12, zastúpeného JUDr. Jánom Spišákom, advokátom so sídlom kancelárie v Košiciach, Idanská ul. č. 17, proti odporcovi Okresnému úradu v Prešove, so sídlom v Prešove, Nám. mieru č. 2, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia z 28. apríla 2010, č. 1/2010/00062-011, o odvolaní, ktoré podali 1/ R., 2/ W., 3/ D., 4/ F., 5/ R., 6/ R., 7/ Z., 8/ F., 9/ Z. 10/ W. 11/ K. 12/ D. 13/ O., 14/ A., 15/ J., 16/ O., 17/ D., 18/ O., 19/ A., 20/ W., 21/ K., 22/ O., 23/ Z., 24/ K., 25/ U., 26/ Z., 27/ O., 28/ A., 29/ A., 30/ W., 31/ L., 32/ I., 33/ D., 34/ P., 35/ I., 36/ A., 37/ Z., 38/ J., 39/ Z., 40/ Z., 41/ K., 42/ O., 43/ W., 44/ D., 45/ D., 46/ U., 47/ A., 48/ U., 49/ U., 50/ U., 51/ W., 52/ D., 53/ Y., 54/ K., 55/ C., 56/ B., 57/ A., 58/ A., 59/ A., 60/ O., 61/ K., 62/ O., 63/ X., 64/ W., 65/ O., 66/ W., 67/ A., 68/ C., 69/ U., 70/ K., 71/ U., 72/ A., 73/ K., 74/ K., 75/ A., 76/ P., 77/ U., 78/ G., 79/ U., 80/ Z., 81/ O., 82/ A., 83/ A., 84/ A., 85/ W., 86/ M., 87/ K., 88/ Z., všetci ako členovia pozemkového spoločenstva „Bývalí urbárnici Humenné“ zastúpení O. A., predsedom spoločenstva, zastúpení JUDr. Jánom Spišákom, advokátom so sídlom kancelárie v Košiciach, Idanská ul. č. 17, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo 17. januára 2013, č. k. 3S/75/2010-78, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie ktoré podali 1/ W., 2/ A., 3/ K., 4/ O., 5/ W., 6/ W., 7/ P., 8/ O., 9/ Z., 10/ W., 11/ K., 12/ D., 13/ O., 14/ A., 15/ J., 16/ O., 17/ D., 18/ O., 19/ A., 20/ W., 21/ K., 22/ O., 23/ Z., 24/ K., 25/ U., 26/ Z., 27/ O., 28/ A., 29/ A., 30/ W., 31/ L., 32/ I., 33/ D., 34/ P., 35/ I., 36/ A., 37/ Z., 38/ J., 39/ Z., 40/ Z., 41/ K., 42/ O., 43/ W., 44/ D., 45/ D., 46/ U., 47/ A., 48/ U., 49/ U., 50/ U., 51/ W., 52/ D., 53/ Y., 54/ K., 55/ C., 56/ B., 57/ A., 58/ A., 59/ A., 60/ O., 61/ K., 62/ O., 63/ X., 64/ W., 65/ O., 66/ W., 67/ A., 68/ C., 69/ U., 70/ K., 71/ U., 72/ A., 73/ K., 74/ K., 75/ A., 76/ P., 77/ U., 78/ G., 79/ U., 80/ Z., 81/ O., 82/ A., 83/ A., 84/ A., 85/ W., 86/ M., 87/ K., 88/ Z., odmieta.

Účastníkom právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Uznesením zo 17. januára 2013, č. k. 3S/75/2010-78 Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“) zastavil konanie o opravnom prostriedku, ktorým sa navrhovateľ označený ako „Bývalí urbárnici

Humenné“ domáhal preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporcu. Týmto rozhodnutím odporca podľa § 61 ods. 9 v spojení s § 61 ods. 8 písm. i/ zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny navrhovateľovi nepriznal nárok na náhradu za obmedzenie bežného obhospodarovania vo výške 5757,18 eura (173 441 Sk) v jednotkách priestorového rozdelenia lesa 74001, 75009, 76A01, 76B00, ktoré boli v čase platnosti LHP 1992 - 2001 vyhlásené za lesy ochranné na LHC Humenné, LUC Zvyšok LHC a ktoré sú súčasťou Národnej prírodnej rezervácie G. S..

Rozhodol tak po tom, ako Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) uznesením z 30. apríla 2012, sp. zn. 5Sžp/18/2011 rozsudok krajského súdu z 12. apríla 2011, č. k. 3S/75/2010-44 zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie, krajský súd v súlade s citovaným uznesením najvyššieho súdu zisťoval, či navrhovateľ je spôsobilým účastníkom konania (§ 19 Občianskeho súdneho poriadku; ďalej len „OSP“).

Uznesením zo 7. decembra 2012, č. k. 3S/75/2010-85 krajský súd uložil navrhovateľovi, aby v lehote 10 dní predložil listinný dôkaz o tom, že je pozemkovým spoločenstvom s právnou subjektivitou, a to k dňu začatia konania s tým, že ak navrhovateľ výzve nevyhoví, bude krajský súd vychádzať z predpokladu, že je spoločenstvom bez právnej subjektivity. Súčasne z registra pozemkových spoločenstiev Obvodného lesného úradu Humenné krajský súd nezistil, že by navrhovateľ bol zapísaný ako spoločenstvo s právnou subjektivitou.

Na základe uvedeného krajský súd dospel k záveru, že navrhovateľ nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, čo zakladá neodstrániteľnú prekážku konania (§ 103, § 104 ods. 1 OSP, § 246c ods. 1 veta prvá OSP, § 250l ods. 2 OSP). Preto konanie zastavil.

O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP tak, že žiadnemu z účastníkov právo na ich náhradu nepriznal, pretože konanie bolo zastavené.

V lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods.1 OSP, § 246c ods. 1 veta prvá OSP, § 250l ods. 2 OSP) podali odvolanie 1/ W., 88/ Z. (ďalej len „odvolatelia 1/ až 88/“), v odvolaní označení ako „navrhovatelia 1/ až 88/“.

Namietali vady uznesenia krajského súdu podľa § 205 ods. 2 písm. a/, b/ a f/ OSP s tým, že došlo tiež k zásahu do ich práva na prístup k súdu (čl. 46 ods. 2, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky; ďalej len „ústava“). Žiadali uznesenie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Majú za to, že krajský súd nepostupoval správne, keď navrhovateľa nevyzval na odstránenie vady návrhu spočívajúcej v nesprávnom označení navrhovateľa (§ 43 OSP), čo predvídal už najvyšší súd v uznesení z 30. apríla 2012, sp. zn. 5Sžp/18/2011. Krajský súd navyše nijako nereagoval ani na podanie z 10. apríla 2011, ktorým mu na pojednávaní boli oznámené mená a adresy jednotlivých členov pozemkového spoločenstva „Bývalí urbárnici Humenné“.

Odporca svoje právo písomne sa k podanému odvolaniu vyjadriť nevyužil, hoci mu odvolanie za týmto účelom bolo riadne doručené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá OSP a dospel k záveru, že odvolanie podali osoby, ktoré na tento úkon nie sú oprávnené.

Kľúčovou v tu prejednáwanej veci je otázka účastníka konania na strane navrhovateľa, a to v dvoch rovinách. Prvou je rovina účastníka konania v správnom súdnictve vrátane odvolacieho konania, ďalšou rovina spôsobilosti subjektu byť účastníkom konania.

Podľa § 201 OSP účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevylučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník.

Ako vyplýva z § 201 OSP subjektom oprávneným podať odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa (tu: krajského súdu) je výlučne účastník konania, teda v tomto prípade navrhovateľ - subjekt,

ktorý podal opravný prostriedok, a odporca - správny orgán, ktorý vydal napadnuté rozhodnutie.

Subjektom, ktorý podal opravný prostriedok podľa piatej časti tretej hlavy OSP v tunajšej veci je pozemkové spoločenstvo „Bývalí urbárnici Humenné“, ktoré v konaní vystupuje ako navrhovateľ, zastúpený svojim predsedom a splnomocneným právnym zástupcom.

Odvolanie však podali už odvolatelia 1/ až 88/, ktorí toto konanie neiniciovali, nie sú teda jeho účastníkmi. Z právneho hľadiska je bez významu aj skutočnosť, že ide o členov pozemkového spoločenstva „Bývalí urbárnici Humenné“, fakticky teda o tú istú skupinu fyzických osôb, ako aj to, že ide o subjekty, s ktorými odporca v správnom konaní konal ako s účastníkmi, a teda sú oprávnení na podanie opravného prostriedku.

Tento ich „dodatočný vstup“ do konania, ale ani skoršie predloženie zoznamu vlastníkov pozemkov 10. apríla 2011, nemá vplyv na okruh účastníkov súdneho konania, nakoľko nemôže dôjsť k zámene účastníctva na strane navrhovateľa, kedy by namiesto pozemkového spoločenstva „Bývalí urbárnici Humenné“ bez právnej subjektivity do konania vstúpili odvolatelia 1/ až 88/ s následkom zhojenia nedostatku podmienky konania, ktorú správne skonštatoval krajský súd v napadnutom uznesení.

Podľa § 92 ods. 2 OSP ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevezené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevezené alebo na koho prešli.

Podľa § 92 ods. 4 OSP za súhlasu účastníkov môže súd pripustiť, aby navrhovateľ alebo odporca z konania vystúpil a aby na jeho miesto vstúpil niekto iný. Ak má byť takto zamenený navrhovateľ, treba, aby s tým súhlasil i ten, kto má na jeho miesto vstúpiť.

Na zmenu účastníkov musia byť splnené tieto predpoklady:

- právna skutočnosť nastala až po začatí konania, čo súvisí s tým, že ak ku sukcesii došlo pred začatím konania, potom v konaní pôjde už o zmenu, a nie o zmenu účastníka,
- účinkom právnej skutočnosti spravidla podľa hmotného práva (smrti, zániku právnickej osoby, právneho úkonu) musí byť prechod (univerzálne sukcesia, ako je to pri dedení alebo zániku právnickej spoločnosti s nástupcom) alebo prevod (postúpenie pohľadávky, prevzatie dlhu, kúpna zmluva) práv alebo povinností, ktoré sú predmetom ochrany v konaní,
- návrh účastníka na zmenu účastníka, na ktorého prešli alebo boli prevezené práva či povinnosti, o ktorých sa koná, ktorej podstata je v tom, že namiesto pôvodného účastníka sa stáva účastníkom iná osoba,
- súhlas nového žalobcu,
- uznesenie súdu o vyhovení návrhu, t.j. o pripustení zmeny účastníka.

Je zrejmé, že v tu prejednáwanej veci odvolatelia 1/ až 88/ nie sú právnymi nástupcami navrhovateľa, preto zmena účastníka podľa § 92 ods. 2 OSP (v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, § 250l ods. 2 OSP) neprichádza do úvahy.

Postupu podľa § 92 ods. 4 OSP (v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, § 250l ods. 2 OSP) bráni požiadavka, platná pre všetky úkony podľa § 92 OSP, že vždy musí ísť o subjekt spôsobilý byť účastníkom konania. Postup podľa tohto ustanovenia totiž prichádza do úvahy iba v prípade, ak dochádza k zámene účastníka. Teda nie v prípade, ak by malo dôjsť k zámene navrhovateľa alebo odporcu, ktorý nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 19 OSP). Pri posudzovaní tejto otázky treba tiež odlišovať odstraňovanie nedostatkov - nepresností v označení účastníka konania.

Oprava a doplnenie údajov o účastníkoch súvisí s údajmi, ktoré identifikujú účastníkov ako subjekty, t.j. osoby, ktoré majú spôsobilosť na práva a povinnosti, prípadne aj spôsobilosť na právne úkony, čo je

osobitne významné pri právnických osobách. Nemožno teda týmto úkonom označiť ako účastníka úplne nový subjekt. Ide najmä o opravu v chýb v písaní, doplnenie identifikačného údaju, akým je napr. adresa pobytu alebo sídla, dátum narodenia pri fyzických osobách alebo identifikačné číslo pri právnických osobách, ak je to potrebné pre konanie (zhoda mena a adresy fyzickej osoby; overenie právnej subjektivity právnickej osoby a pod.).

Z označenia navrhovateľa, ktorý podal opravný prostriedok v tu prejednávanej veci, sú zrejmé jeho označenie, sídlo a splnomocnený zástupca. Označenie odvolateľov 1/ až 88/ ako navrhovateľov v podanom odvolaní nemožno posúdiť ako opravu označenia pôvodného navrhovateľa, ale jedine ako uvedenie subjektov z právneho hľadiska odlišných od pôvodne označeného subjektu na pozícii navrhovateľa.

Krajský súd nemohol postupom podľa § 43 ods. 2 OSP (v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, § 250l ods. 2 OSP) zjednať nápravu „označenia účastníka“, ako naznačujú odvolatelia 1/ až 88/, pretože z opravného prostriedku nevyplýva chybnosť v označení navrhovateľa. Preto postupoval správne, keď pristúpil k zisťovaniu podmienok konania.

Ako už bol najvyšší súd vo svojom skoršom uznesení sp. zn. 5Sžo/18/2011 uviedol, v zmysle § 250m ods. 3 OSP účastníkmi konania o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu správneho orgánu (tretia hlava piatej časti OSP) sú tí, ktorí nimi sú v konaní na správnom orgáne, a správny orgán, ktorého rozhodnutie sa preskúmava.

Ako vyplýva z § 61 ods. 4 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení účinnom do 30. septembra 2013 (ďalej len „ZOPK“) osobou oprávnenou na uplatnenie nároku podľa odseku 1 je vlastník pozemku, ktorého bežné obhospodarovanie bolo obmedzené; ak je vlastníkom pozemku štát, je touto osobou správca. Ak je pozemok v podielovom spoluvlastníctve, osobou oprávnenou na uplatnenie nároku je zástupca určený spoluvlastníkmi.

V prejednávanej veci teda účastníkmi správneho konania, v ktorom bolo napadnuté rozhodnutie vydané, boli jednotliví spoluvlastníci zastúpení O. A. ako predsedom pozemkového spoločenstva „Bývalí urbárnici Humenné“. Následne, osobou, resp. osobami oprávnenými na podanie opravného prostriedku mali byť odvolatelia 1/ až 88/ ako účastníci správneho konania - vlastníci dotknutých pozemkov (príp. ich právni nástupcovia).

Ako vyplýva z výpisu z evidencie pozemkových spoločenstiev Obvodného lesného úradu v Humennom (Okresného úradu Humenné, v zmysle § 8 písm. c/ a § 9 ods. 4 zákona č. 180/2013 Z. z. s účinnosťou od 1. októbra 2013) z 28. marca 2013, „Bývalí urbárnici Humenné“ sú pozemkovým spoločenstvom bez právnej subjektivity podľa § 10 zákona č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách. Do zoznamu bolo toto pozemkové spoločenstvo zapísané 21. júla 2004.

Podľa § 19 OSP spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

Absencia spôsobilosti byť účastníkom konania je tzv. neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania. To znamená, že pokiaľ ňou označený účastník konania nedisponoval v momente začatia konania (§ 79 OSP, § 250l a nasl. OSP), nie je možné tento nedostatok dodatočne zhojiť. V prípade, ak súd zistí nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania v čase podania návrhu, nemá inú možnosť, len konanie podľa § 104 ods. 1 OSP (v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, § 250l ods. 2 OSP) zastaviť. Akákoľvek zmena v označení takého účastníka by bola novým návrhom v novej veci, posudzovala by sa samostatne najmä čo do lehôt na podanie návrhu a pod.

V tu prejednávanej veci podal návrh na začatie konania pred súdom - opravný prostriedok podľa § 250l a nasl. OSP, riadne označený subjekt bez právnej subjektivity - spôsobilosti mať práva a povinnosti, a teda aj bez spôsobilosti byť účastníkom konania.

Po tom, ako krajský súd túto skutočnosť zistil a konanie zastavil, podali odvolanie odvolatelia 1/ až 88/, ktorí síce sú fyzickými osobami disponujúcimi spôsobilosťou byť účastníkmi konania, ale nikdy neboli účastníkmi tunajšieho konania, neboli navrhovateľom v tomto konaní. Navyše, zo žiadneho právneho predpisu im nevyplýva právo dodatočne sa navrhovateľmi v tomto konaní stať a fakticky zhojiť nedostatok podmienky konania, ktorý tu bol už v momente podania návrhu a ktorý je tzv. neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania.

Návrh na začatie konania podaný nespôsobilým subjektom totiž nemá účinky riadne podaného návrhu. Jediným spôsobom jeho vybavenia je zastavenie konania. Do takéhoto „konania“ nemožno pristupovať, zamieňať jeho účastníkov a pod., pretože je od počiatku vadné, ide vlastne o ne-konanie, s ktorým sa súd musí vysporiadať jedine postupom podľa § 104 ods. 1 OSP.

Odvolatelia 1/ až 88/, ako bolo uvedené vyššie, nespĺňajú požiadavku Občianskeho súdneho poriadku pre podanie odvolania podľa § 201 OSP. Ich oprávnenie podať odvolanie nemožno vyvodiť ani od pôvodného navrhovateľa, pretože tento nemal a nemá spôsobilosť potrebnú pre vyvolanie konania pred súdom.

Preto najvyšší súd nemohol odvolanie odvolateľov vybaviť inak, než ho podľa § 218 ods. 1 písm. b/ OSP (v spojení s § 250ja ods. 3 OSP, § 250l ods. 2 OSP) odmietnuť ako podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

Najvyšší súd považuje za potrebné uviesť ešte dve skutočnosti. Po prvé, absenciu spôsobilosti byť účastníkom občianskoprávneho konania (vrátane konania v správnom súdnictve) v momente podania opravného prostriedku by nebolo možné zhojiť ani postupom podľa § 31 ods. 1, ods. 5 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenskách, ktorým bol s účinnosťou od 1. októbra 2013 zrušený zákon č. 181/1993 Z. z. o pozemkových spoločenskách.

Súčasne, neuniklo pozornosti najvyššieho súdu, že odvolanie podal ako splnomocnený právny zástupca JUDr. Ján Spišák, advokát, na základe plnomocenstva mu udeleného O. A., predsedom pozemkového spolčenstva. Konanie pred súdom by si však vyžadovalo listinu preukazujúcu, že O. A. bol jednotlivými odvolateľmi 1/ až 88/ splnomocnený na udelenie plnomocenstva JUDr. Jánovi Spišákovi. Hoci tak bolo na mieste vyzvať ich na doplnenie tejto listiny, najvyšší súd dospel k záveru, že ani jej predloženie by nemohlo mať za následok iné rozhodnutie o podanom odvolaní, a teda absencia takejto listiny nemala vplyv na práva a právom chránené záujmy žiadneho z účastníkov konania, ani na odvolateľov 1/ až 88/.

O trovách odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd postupom podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, § 250l ods. 2 OSP, a § 250k OSP tak, že žiadnemu z účastníkov ich náhradu nepriznal. Odvolateľov 1/ až 88/ nemožno považovať za účastníkov konania, navyše, nimi podané odvolanie nemalo úspech, navrhovateľ sám odvolanie nepodal a odporcovi náhrada trov neprislúcha zo zákona.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.